

Autoreferat

1. Imię i nazwisko
Piotr Olechowski
2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe lub artystyczne – z podaniem podmiotu nadającego stopień, roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.
 - 2019 – doktor nauk humanistycznych w zakresie historii – Uniwersytet Rzeszowski (obrona pracy doktorskiej *Polacy we Lwowie 1944-1959* przed planowanym ukończeniem czteroletnich stacjonarnych studiów doktoranckich, rozprawa przyjęta z wyróżnieniem, promotor: dr hab. Andrzej Bonusiak, prof. UR).
 - 2015 – magisterium z historii – Uniwersytet Rzeszowski (specjalności nauczycielska oraz Historia Europy Środkowo-Wschodniej, studia stacjonarne II stopnia, ukończone z wyróżnieniem, praca magisterska: *Stosunki polsko-ukraińskie we Lwowie w świetle wspomnień (1918-1939)*, oceniona jako bardzo dobra, promotor: dr hab. Joanna Pisułńska, prof. UR).
 - 2013 – licencjat z historii – Uniwersytet Szczeciński (specjalność nauczycielska, studia stacjonarne I stopnia, ukończone z wynikiem bardzo dobrym, praca dyplomowa: *Cmentarz Obrońców Lwowa wczoraj i dziś*, oceniona jako bardzo dobra, promotor: dr hab. Ryszard Tomczyk, prof. US).
3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych lub artystycznych.
 - Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Humanistyczny, Instytut Historii – adiunkt badawczo-dydaktyczny (październik 2024 r. – obecnie) – pełen etat
 - Instytut Strat Wojennych im. Jana Karskiego w Warszawie, główny specjalista (październik 2022 r. – obecnie) – pełen etat
 - Ośrodek Badań nad Totalitaryzmami Instytutu Pileckiego w Warszawie – adiunkt (marzec 2023 r. – luty 2024 r.) – pełen etat
 - Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego w Warszawie (październik 2019 r. – czerwiec 2023 r.); wykładowca – umowa zlecenie;

- Instytut Pamięci Narodowej Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie, Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa, Wydział Upamiętnień, starszy inspektor (sierpień 2019 r. – maj 2020 r.); Wydział Grobownictwa, starszy inspektor (czerwiec – listopad 2020 r.); Biuro Badań Historycznych, Zespół badawczy nad terrorem okupacyjnym wobec obywateli polskich w latach 1939-1945, starszy inspektor (od grudnia 2020 r.), specjalista (maj 2022 r. – listopad 2022 r.) – pełen etat;

4. Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.). Omówienie to winno dotyczyć merytorycznego ujęcia przedmiotowych osiągnięć, jak i w sposób precyzyjny określać indywidualny wkład w ich powstanie, w przypadku, gdy dane osiągnięcie jest dziełem współautorskim, z uwzględnieniem możliwości wskazywania dorobku z okresu całej kariery zawodowej.

Oświadczam, że wszystkie poniższe dzieła są wyłącznie mojego autorstwa (100% wkładu).

Moje główne osiągnięcie naukowe stanowi monografia „*Skazani za polskość*”. *Działalność radzieckiego aparatu represji przeciwko Polakom w obwodzie kamieniecko-podolskim w latach 1937-1938 i jej następstwa w kolejnych dekadach XX stulecia* (Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2025, ss. 431). Książka ta jest zwięźczeniem kilkuletnich badań, poświęconych kwestiom represji wobec ludności polskiej na Wschodzie w XX wieku. Dotychczas bowiem żaden z badaczy, tak polskich, jak i zagranicznych, nie podjął się przeanalizowania powyższego zagadnienia wobec Polaków na Ukrainie Radzieckiej w zaproponowanym przeze mnie ujęciu historyczno-prawnym. Polega ono na wnikliwej analizie śledztw kryminalnych, toczonych przeciwko ludności polskiej na terenie konkretnego obwodu USRR w ramach „operacji polskiej” w latach 1937-1938, a także następstw przedmiotowego zjawiska w kolejnych dekadach po II wojnie światowej. Jest to zatem niespotykane w dotychczasowej historiografii podejście, obejmujące w zasadzie kilka dekad XX wieku, w odniesieniu do konkretnych osób, które zostały poddane represjom wyłącznie z powodu ich polskiej narodowości. Jednocześnie zaproponowany wariant badawczy ograniczony został do terytorium jednego obwodu (w tym przypadku: kamieniecko-podolskiego, powstałego już po rozpoczęciu „operacji polskiej”, 22 września 1937 r.). Jest to wybór świadomy i celowy, gdyż z jednej strony pozwala on na ujęcie przedmiotowego zjawiska na dość specyficznym obszarze (tuż za rzeką Zbrucz, jaka rozdzielała wówczas ziemie II Rzeczypospolitej oraz ZSRR), z drugiej zaś właśnie na tym

terenie (obok ziem położonych wokół Żytomierza i Winnicy) zamieszkiwało najwięcej Polaków na terenie USRR. Stąd też, doszedłem do wniosku, że właśnie takie podejście stanowić będzie najbardziej optymalny wariant przeprowadzenia badań. Szerszy zakres bowiem zdecydowanie przekraczałby możliwości jednego historyka, ewentualnie spowodowałby, iż efekty badań musiałyby być dość powierzchowne (np. w odniesieniu do obszaru całej USRR).

Przedmiotowa monografia składa się z pięciu rozdziałów, w układzie chronologiczno-problemowym. Poprzedzona została obszernym wstępem, w którym wyjaśniam przyczyny podjęcia przedmiotowego tematu badawczego. Główne miejsce w tym zakresie zajmuje niewątpliwie chęć wprowadzenia do rodzimej historiografii nowego zjawiska, polegającego na komparatystycznym zestawieniu kwestii represji ze strony radzieckiego aparatu bezpieczeństwa w stosunku do wszystkich kategorii ludności polskiej. Nabiera to szczególnego znaczenia, biorąc pod uwagę wciąż dominujące w historiografii badanie poszczególnych wydarzeń w odniesieniu wyłącznie do wyższych sfer społecznych (polityków, przywódców, wojskowych czy też szeroko pojętych osób publicznych). W moim zestawieniu mamy natomiast do czynienia zarówno z przedstawicielami powyższych kategorii, jak również osobami wywodzącymi się z ówczesnej klasy średniej (rzemieślnikami, fabrykantami, robotnikami), ale także ubogimi chłopami, których jedyną „winą” było często polskobrzmiące nazwisko. Stąd też, zaproponowane przeze mnie podejście badawcze pozwala na ukazanie analizowanego zjawiska w odniesieniu do całej warstwy polskiego społeczeństwa na przedmiotowym obszarze.

Pierwszy rozdział książki ma natomiast charakter wprowadzający czytelnika do zasadniczej narracji. Uważam bowiem, że przed przystąpieniem do właściwej analizy należy jednoznacznie i klarownie wyznaczyć oraz uzasadnić kwestie związane z przedmiotem badań. Stąd też w tej części pracy wskazuję na uwarunkowania natury administracyjnej, które ukształtowały załączki przyszłego obwodu kamieniecko-podolskiego, w ówczesnej rzeczywistości politycznej na terenie USRR. Następnie przechodzę do analizy rodowodu, liczebności i rozmieszczenia Polaków na przedmiotowym obszarze, wskazując jednocześnie na ich wewnętrzne zróżnicowanie oraz rolę, jaką przyszło im odgrywać w życiu publicznym regionu w latach dwudziestych i początkach lat trzydziestych XX stulecia. Szczególną rolę w tym zakresie odegrała niewątpliwie wdrażana sukcesywnie polityka *korenizacji*, mająca na celu stworzenie nowego wzoru człowieka radzieckiego. Taka osoba miała posiadać dobrze rozwiniętą świadomość własnej odrębności narodowej, z drugiej zaś strony tworzyć składową jednego społeczeństwa radzieckiego. Stąd też, założenia powyższej polityki, sukcesywnie wdrażane do codziennego funkcjonowania poszczególnych mniejszości, prowadziły do powstania narodowych w formie, lecz komunistycznych w treści ideologii, według których powinny one funkcjonować. W przypadku

mniejszości polskiej na terenie USRR nie przybrało to jednak charakteru masowego, pomimo dość znacznego odsetka osób przyznających się do przynależności do tego narodu (ok. 500 tys.). Utworzono bowiem zaledwie jeden polski rejon narodowościowy z siedzibą w Marchlewsku, znajdujący się jednak poza analizowanym w pracy terenem późniejszego obwodu kamieniecko-podolskiego. Mimo to, również na tym obszarze, w wielu aspektach życia codziennego (urzędy, szkoły, domy ludowe, itp.) ludność polska mogła oficjalnie posługiwać się językiem ojczystym. Zjawisko to jednoznacznie zatem zahamowało proces ukrainizacji i rusyfikacji tamtejszych Polaków, który z dużą dozą prawdopodobieństwa nastąpiłby dość szybko. Niewątpliwie jednak, jedną z głównych przeszkód w utworzeniu nowego wzorca Polaka radzieckiego, z punktu widzenia władz państwowych, stanowiły osoby duchowne wyznania rzymskokatolickiego. Księża bowiem, jako osoby dobrze wykształcone, bardzo często cieszyli się ogromnym autorytetem wśród polskiej mniejszości, składającej się w przeważającej mierze z przedstawicieli robotników i osób, które ukończyły zaledwie kilka klas szkoły powszechnej. Stąd też, jeszcze przed przystąpieniem do realizacji represji na skalę masową, władze radzieckie zamierzały skutecznie wyeliminować duchownych poprzez ich areszty i wieloletnie wyroki skazujące, wygrywając w ten sposób walkę o „rząd dusz” polskiego społeczeństwa.

Rozdział drugi omawianej monografii prezentuje w ujęciu syntetycznym wcześniejsze represje wobec ludności polskiej w USRR, jakie zastosowano przed wprowadzeniem w życie planu „operacji polskiej”. Chociaż niektóre spośród nich miały charakter powszechny, a więc nie dotyczyły wyłącznie Polaków, to jednak społeczność ta również zaznała istotnych strat na skutek ich przeprowadzenia (zwłaszcza kolektywizacji obszarów wiejskich i zjawiska Wielkiego Głodu). Niemniej, już wówczas (na początku lat trzydziestych XX wieku) można było zaobserwować konkretne działania ze strony władz i aparatu bezpieczeństwa, wycelowane właśnie w społeczność polską. Chodziło tu przede wszystkim o masowe deportacje oraz całkowicie zmyśloną w kręgach aparatu bezpieczeństwa sprawę „Polskiej Organizacji Wojskowej”, rzekomo skupiającej agenturę wywiadu II Rzeczypospolitej na terenie ZSRR. Tego rodzaju działania, prowadzone przez kilka lat, bez wątpienia stanowiły zatem prelude do dalszych represji, których apogeum przypadło na lata 1937-1938.

Zanim jednak przystąpiłem do prezentacji przedmiotowego zjawiska na kartach monografii, uznałem za wielce zasadne przeprowadzenie analizy ówczesnego radzieckiego prawodawstwa, obowiązującego na terenie USRR. Należy bowiem przedstawić czytelnikowi nie tylko sam przebieg masowych represji, ale także ich podstawy prawne, które w tym przypadku okazały się niezgodne nawet z oficjalnymi wykładniami państwowymi. Ówczesne prawodaw-

stwo karne w postaci Kodeksu Kryminalnego USRR z 1927 r. (w redakcji z 1935 r.) w odniesieniu do badanego zagadnienia, oparte było przede wszystkim o artykuł 54, będący w znacznym stopniu odpowiednikiem analogicznego przepisu o numerze 58, zawartego w KK RFSRR. Treść tego aktu dotyczyła wszelkiego rodzaju przestępstw o charakterze kontrewolucyjnym, popełnionych przeciwko państwu. Składający się łącznie z 14 podpunktów artykuł precyzował rodzaje sankcji, przewidzianych za popełnienie konkretnych czynów. Niemniej, nawet przy tak rozbudowanej strukturze i treści, nie przewidziano w nim powoływania pozasądowych możliwości prowadzenia śledztw kryminalnych oraz skazywania obywateli w trybie „albumowym”. Natomiast właśnie tego rodzaju sposobami posługiwano się nie tylko w ramach późniejszej „operacji polskiej”, ale także przy innych analogicznych masowych działaniach wymierzonych w ówczesne społeczeństwo (wspomniane w książce operacja kułacka – rozkaz 00447, czy też śledztwa wymierzone przeciwko „rodzinom wrogów ludu” w ramach rozkazu 00486). Na tej podstawie jednoznacznie stwierdzam, że stosowane niekiedy w dotychczasowej historiografii pojęcia „procesu karnego” i wydawanego „wyroku skazującego” nie były adekwatne do ówczesnej rzeczywistości. Dlatego też ich stosowanie nie znajduje właściwego uzasadnienia, albowiem mieliśmy wówczas do czynienia z jednoznacznie pozasądowym trybem wydawania decyzji administracyjnych, a wcześniej prowadzenia śledztwa, opartego o zupełnie inne podstawy prawne. Z tego powodu, na kartach książki proponuję i konsekwentnie używam pojęcia „śledztwo kryminalne” oraz „decyzja administracyjna”. Uznaję bowiem, że ówczesne działania zarówno samych funkcjonariuszy NKWD, jak i późniejszych pozasądowych organów („dwójek”; „trójek”) nie były legalne, nawet z punktu widzenia obowiązującego w tamtym czasie w USRR radzieckiego prawodawstwa.

Powyższe trzy rozdziały traktuję zatem jako wprowadzenie teoretyczno-faktograficzne do zasadniczej tematyki badawczej, obejmującej konkretne przykłady represji w stosunku do Polaków na terenie obwodu kamieniecko-podolskiego. Zostały one bowiem opracowane na podstawie dotychczasowej literatury przedmiotu oraz ówczesnych aktów normatywnych. Ich publikacja w takim ujęciu jest konieczna, w celu uzasadnienia tła zjawiska późniejszych masowych represji, a także specyfiki grupy i obszaru.

Rozdział czwarty monografii poświęcony został analizie konkretnych przypadków śledztw kryminalnych, skierowanych przeciwko ludności polskiej na obszarze obwodu kamieniecko-podolskiego. W tej części książki przeanalizowałem łącznie kilkadziesiąt tego rodzaju postępowań, dotyczących praktycznie wszystkich kategorii polskiego społeczeństwa na przedmiotowym obszarze. Można zatem tu znaleźć przykłady represji zarówno wobec przedstawi-

cieli inteligencji, osób zatrudnionych w szeroko pojętym aparacie państwowym, rzemieślników, bezrobotnych oraz przedstawicieli innych profesji („wolnych zawodów”), robotników, kołchoźników i chłopów. Szczególną kategorię, ujętą w sposób odrębny stanowiły kobiety, skazywane na podstawie rozkazu 00486 jako żony „wrogów ludu”. Najczęściej ich jedyną „winą” był bowiem brak donosu do organów NKWD na własnego męża, jaki rzekomo utrzymywał kontakty z polskim wywiadem, POW lub innymi organizacjami, mającymi na celu obalenie ustroju panującego w ZSRR.

Co istotne, przy analizie powyższych postępowań kryminalnych każdorazowo starałem się wskazywać na często jednoznaczne uchybienia natury prawnej, popełniane przez funkcjonariuszy NKWD w toku śledztwa, a następnie przez pozasądowe organy przy wydawaniu skazującej decyzji administracyjnej. Najczęściej dotyczyło to prowadzenia postępowania w oparciu o wskazany wyżej artykuł 54 KK USRR (i jego konkretne podpunkty), podczas gdy w praktyce z góry, na podstawie „trybu albumowego” wiadomo już było, które konkretnie osoby mają zostać aresztowane i jaka czeka je kara. Paradoks sytuacyjny polegał jednak na tym, że szeregowi funkcjonariusze NKWD, działający na prowincji, najczęściej nie znali treści tajnych rozkazów (przede wszystkim tych o numerach 00485 i 00486), gdyż dotarła ona jedynie do wyższych rangą oficerów (najczęściej tych na szczeblach obwodowych). Stąd też, wiele śledztw toczonych na prowincji, prowadzonych było w oparciu o wspomniany artykuł KK USRR, nie zaś treść tajnych rozkazów. Jedynie postępowania odbywające się od razu w stolicy obwodu (Kamieńcu Podolskim) oraz większych ośrodkach miejskich (przede wszystkim ówczesnym Płoskirowie) zawierały w dokumentacji odwołania do treści tajnego rozkazu, a co za tym idzie, przypisanie skazańca do pierwszej lub drugiej kategorii (oznaczającej kolejno: śmierć przez rozstrzelanie lub skazanie na wieloletnie zesłanie, często równające się również pozbawieniu życia, na skutek tragicznych warunków pobytowych). W tym rozdziale analiza wszystkich postępowań została doprowadzona do momentu ich zakończenia w latach trzydziestych XX wieku. Takie podejście stanowi zatem wyraźną cezurę, ukazującą jednocześnie ówczesną sytuację wewnętrzną w ZSRR, jeszcze przed wybuchem II wojny światowej.

Inny charakter ma natomiast rozdział piąty monografii, w którym przeanalizowałem słabo dotychczas zbadane zjawisko rewizji śledztw, przybierające na sile przede wszystkim w połowie lat pięćdziesiątych XX wieku, już po śmierci Józefa Stalina. Tę część książki rozpoczyna analiza prawna odnosząca się do ówczesnych przemian w całym ZSRR, będących wynikiem odrzucenia, a następnie jednoznacznego potępienia kultu jednostki. Na tej podstawie wydano wiele nowych aktów prawnych, dających szansę na anulowanie decyzji skazujących oraz

niekiedy także przywrócenie dobrego imienia osobom represjonowanym kilkanaście lat wcześniej. W dalszych partiach rozdziału powracam zatem do analizy konkretnych przypadków kilkudziesięciu śledztw kryminalnych, jakie zostały wznowione w latach pięćdziesiątych XX stulecia. Oprócz przedstawienia rezultatów walk rodzin skazańców (zdecydowanie rzadziej ich samych, z powodu wcześniejszej śmierci), zwracam uwagę na wyjątkową perfidię ze strony funkcjonariuszy ówczesnego KGB. Polegała ona na wpisywaniu do oficjalnej dokumentacji całkowicie fikcyjnych przyczyn śmierci Polaków z obwodu kamieniecko-podolskiego na zesłaniu, przy jednoczesnym podaniu nawet dziennej daty rzekomego zgonu z powodu zaawansowanej choroby. W rzeczywistości natomiast osoby te nie żyły wówczas już od kilkunastu lat, albowiem zostały zakwalifikowane do pierwszej kategorii przewidzianej w treści rozkazu 00485 i rozstrzelane jeszcze w końcu lat trzydziestych. Na tej podstawie widać zatem jednoznacznie, że mimo postępującej odwilży i przemian w polityce wewnętrznej ZSRR, ówczesne służby specjalne nie zamierzały w żadnej mierze ukazywać pełnej prawdy przed rodzinami skazanych. Takie postępowanie mogło bowiem doprowadzić do niepotrzebnych z punktu widzenia władzy, wewnętrznych buntów i niepokojów społecznych w całym ZSRR. Tym samym, dochodziło wówczas do kolejnych paradoksów, w których członkowie rodzin skazańców otrzymywali informację o anulowaniu kar wobec ich krewnych (niekiedy nawet także odszkodowania pieniężne), nie poznając całkowitej prawdy. Na to przyszło poczekać kolejnych kilkadziesiąt lat, albowiem dopiero u schyłku funkcjonowania ZSRR zaczęto nieco szerzej informować o skali zjawiska masowych represji. Prawdziwy przełom w tej materii nastąpił jednak dopiero po powstaniu niepodległego państwa ukraińskiego w 1991 r., kiedy to pełna treść dokumentacji z okresu Wielkiego Terroru ujrzała światło dzienne. Niemniej, ze względu na upływ czasu, w większości przypadków, bezpośredni zainteresowani (skazańcy) nie doczekali tego okresu. Przyznawane wówczas masowo rehabilitacje miały zatem charakter czysto symboliczny. Mało tego, w wielu wypadkach nie ustalono adresów zamieszkania rodzin tych osób, co przełożyło się na brak informacji o losach ich przodków.

Podsumowując zatem omówienie najważniejszego osiągnięcia naukowego, stanowiącego podstawę niniejszego wniosku, należy stwierdzić, że:

- -książka jest opracowaniem o charakterze problemowym, analitycznym i przekrojowym, gdyż dotyczy analizy zjawiska represji wobec wszystkich kategorii ludności polskiej na specyficznym obszarze pogranicza między II Rzeczpospolitą a ZSRR.
- -przynosi nową odpowiedź na szereg pytań badawczych, jednocześnie korygując dotychczasowe zapisy w historiografii („śledztwo”; „decyzja administracyjna” a nie „proces karny”; „wyrok”; „uniewinnienie”).

- -stwarza możliwość podjęcia analogicznych badań, odnoszących się do innych obszarów USRR (choćby ówczesne obwody żytomierski, winnicki i kijowski) w ujęciu komparatystycznym.
- -jest pierwszą analizą o charakterze historyczno-prawnym, ukazującą nie tylko sam przebieg śledztwa, lecz także ówczesne uwarunkowania i niewłaściwe wskazywanie konkretnych przepisów prawa w toku postępowań (odwołania do konkretnych podpunktów artykułu 54-10 KK USRR, zamiast „trybu albumowego” oraz treści rozkazów 00485 i 00486).
- -wprowadza do obiegu naukowego nieobecne w nim dotychczas dokumenty, dotyczące represji wobec konkretnych osób, reprezentujących cały przekrój polskiego społeczeństwa na obszarze obwodu kamieniecko-podolskiego w odniesieniu do przedmiotowego zjawiska w ramach „operacji polskiej”.
- -przedstawia jakościowy i ilościowy portret zbiorowy ofiar represji.
- -analizuje postawy ludności polskiej w toku śledztw, jednocześnie wyraźnie ukazując, że trzymanie się prawdy i konsekwentne zaprzeczanie stawianym fałszywym zarzutom (mimo tortur fizycznych i psychicznych w toku postępowania), mogło doprowadzić do zakończenia śledztwa bez wydania decyzji skazujących (ani wypłaty odszkodowań dla rodzin za bezprawne przebywanie w śledztwie ich krewnych).
- -najszerzej w dotychczasowej polskiej historiografii analizuje zjawisko represji w ramach „operacji polskiej” na konkretnych przykładach, na specyficznym obszarze pogranicza polsko-radzieckiego.
- -analizuje znaczenie przebiegu „operacji polskiej” w ujęciu zarówno regionalnym (obwód kamieniecko-podolski), jak i na tle ówczesnych przemian w ZSRR (perspektywa centrum wobec peryferii).

Kontynuując wątek represji wobec ludności polskiej w USRR w okresie międzywojennym, udało mi się opublikować kilka krótszych tekstów analitycznych, zarówno w czasopiśmie naukowych, jak i w formie rozdziałów w monografiach zbiorowych. Należą do nich:

- *Represje wobec Polaków na Ukrainie Radzieckiej w latach 1937-1938. Studium trzech przypadków*, „Wschodni Rocznik Humanistyczny”, (2022) nr 4, s. 167-181;

- „Rozstrzelani za Zbruczem”. Praktyka wydawania wyroków śmierci na ludność polską w trzech obwodach Ukraińskiej SRR w ramach „operacji polskiej” w latach 1937-1938. Analiza komparatystyczna, „Dzieje Najnowsze” (2023) nr 1, s. 77-99;
- „Podejrzani, lecz niewinni”. Wybrane przypadki postępowań karnych przeciwko Polaków w USRR w latach 30. XX wieku, zakończonych uniewinnieniem, „Textus et Studia” (2023), nr 1, s. 89-116;
- „Skazani za działalność antypaństwową”. Śledztwa kryminalne przeciwko rzymskokatolickim duchownym na terenie USRR na przełomie lat dwudziestych i trzydziestych XX wieku. Analiza dwóch przypadków, „Saeculum Christianum” (2024), nr 2, s. 228-242

Wątek represji radzieckich służb specjalnych wobec osób narodowości polskiej był przeze mnie kontynuowany również w odniesieniu do innych cezur (lat II wojny światowej oraz okresu powojennego). W tym zakresie opublikowałem dotychczas następujące artykuły:

- *Z dziejów polskiego podziemia. Proces karny Jana Zabokrzeckiego vel Józefa Żrałki – „wojewody stanisławowskiego” 1945–1946* [w:] *Wojna zmieniła wszystko. Stanisławów i Ziemia Stanisławowska w dobie wojny, okupacji i „wyzwolenia”, t. I, Polityka – Wojskowość*, red. M. Kardas, A.A. Ostanek, Warszawa–Iwano-Frankiwnsk 2019, s. 111-123;
- *Procesy karne „folksdojców” na ziemiach południowo-wschodnich II RP po zmianie okupanta (1944-1946)* [w:] *Warmińsko-mazurskie studia z historii najnowszej*, t. 4, red. K.A. Kierski, Olsztyn 2021, s. 143-155;
- *Współczesne pogranicze polsko-ukraińskie w latach II wojny światowej. Przykłady represji za nielegalne przekraczanie granicy* [w:] *Dziedzictwo Kulturowe Pogranicza*, t. IX, Gorzów Wlkp. 2021, s. 265-280.
- „Szpiedzy amerykańscy” czy „głosiciele wiary”? Dwa przypadki procesów karnych Świadków Jehowy w ZSRR w drugiej połowie lat 50. XX wieku, „Pamięć i Sprawiedliwość”, nr 37 (2021), s. 169-187.
- *Procesy karne Polaków na ziemi lwowskiej 1939-1941. Analiza przypadku* [w:] *Opór, przystosowanie czy współpraca? Obywatele II Rzeczypospolitej wobec okupacji sowieckiej ziem polskich w latach 1939-1941*, red. P. Kardela, K. Sychowicz, J. Wasilewski, Białystok–Warszawa 2023, s.56-77;

Poza omówionym wyżej głównym osiągnięciem naukowym i kierunkiem badawczym w tym zakresie, moja aktywność skupiona była wokół kilku pozostałych nurtów. Pierwszy z nich stanowi niewątpliwie kontynuacja tematyki podjętej jeszcze na etapie prac nad rozprawą doktorską, dotycząca losów Polaków na Wschodzie w XX wieku, począwszy od 1939 r. Z jednej strony było to pozyskanie nowych dokumentów archiwalnych, a następnie wprowadzenie ich treści do obiegu naukowego poprzez publikację tekstów i udział w konferencjach, z drugiej zaś rozszerzenie dotychczasowych cezur i ram terytorialnych. Przede wszystkim jednak największym osiągnięciem w tym zakresie było opublikowanie rozprawy doktorskiej w formie monografii „Agonia Polaków we Lwowie 1944-1959”. Praca ta doczekała się dotychczas dwóch recenzji na łamach „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki”, autorstwa dra Michała Piekarskiego oraz w „Roczniku Przemyskim. Historia”, napisanej przez dr Ewę Bukowską-Marczak, a także omówienia na łamach pisma „Cracovia Leopoldis”, sporządzonego przez Beatę Kost. Została również uznana za historyczną książkę miesiąca na łamach gazety „Historia. Do Rzeczy”. Ponadto monografia zdobyła Nagrodę Przeglądu Wschodniego w kategorii „Dzieje Polaków na Wschodzie” (2025) oraz wyróżnienie w konkursie im. Wacława Felczaka i Henryka Wereszyckiego na najlepszą publikację z zakresu historii Europy Środkowej (2024). Znalazła się także w finale 25. edycji konkursu im. Jerzego Giedroycia (2025).

Warto także odnotować książkę, opublikowaną pod moją redakcją, w formie zbioru dokumentów, zawierającą: wspomnienia, korespondencję, dzienniki, pamiętniki oraz krótkie wprowadzenie, odnoszące się do losów rodziny Rossowskich z Borysławia (*Wygnanie. Wojenna historia kresowej rodziny*, Warszawa 2023, ss.544).

Oprócz tego, w zakresie powyższego nurtu opublikowałem następujące teksty o charakterze analitycznym, jak również wiele recenzowanych haseł encyklopedycznych i słownikowych:

- *Działalność organizacji komsomolskiej w uczelniach wyższych radzieckiego Lwowa w pierwszych latach powojennych (1944-1946)* [w:] *Środowisko studenckie w krajach bloku sowieckiego 1945-1989*, Wrocław 2020, s. 401-413;
- *Z dziejów Polaków w sowieckim Lwowie – przypadek Marii Tereszczak*, „Krakowskie Pismo Kresowe” (2019), nr 10, s.95-108;
- *Życie profesora Juliusza Makarewicza w powojennym Lwowie 1945-1955*, „Rocznik Kresowy”, (2020), nr 7(8), s.179-216;

- „Nie wychowywać nowej inteligencji.” *Trudne lata mniejszości polskiej we Lwowie 1959-1962*, „Krakowskie Pismo Kresowe” (2022), nr 13, s.273-286;
- *Dziedzictwo (nie)pożądane? Polskie ślady w przestrzeni miejskiej współczesnego Lwowa: zacieranie, usuwanie czy przekształcanie?* „Język. Religia. Tożsamość” (2022) nr 2 B, s.197-214;
- *Polskojęzyczne szkolnictwo w Ukraińskiej SRR w latach 1946 – 1991* [w:] *Polacy na Białorusi od Powstania Styczniowego do XXI wieku*, Tom VII, *Oświata polska na terytorium obecnej Białorusi na tle sytuacji szkolnictwa polskiego na Litwie i Ukrainie*, red. T. Gawin, Warszawa 2023, s.381-398;
- *Wygnanie. Wojenna historia kresowej rodziny*, Warszawa 2023, ss.544.
- *Działalność Pełnomocnika Rady ds. kultów religijnych we Lwowie wobec tamtejszego Kościoła rzymskokatolickiego na przełomie lat 80. i 90. XX wieku* [w:] *Urząd ds. Wyznań: struktury, działalność, ludzie w latach 1975-1989*, Warszawa 2024, s.403-425;
- *Agonia Polaków we Lwowie 1944-1959*, Warszawa 2024, ss.496.

Hasła słownikowe/encyklopedyczne:

- Serafin Alojzy Kaszuba (1910-1977) [w:] *Słownik Biograficzny Polskiego Katolicyzmu Społecznego*, t.4, pod red. R. Łatki, Warszawa 2022, s.89-95;
- Władysław Rafał Kiernicki OFM (1912-1995) [w:] *Słownik Biograficzny Polskiego Katolicyzmu Społecznego*, t.4, pod red. R. Łatki, Warszawa 2022, s.95-100;
- Henryk Mosing (1910-1999) [w:] *Słownik Biograficzny Polskiego Katolicyzmu Społecznego*, t.4, pod red. R. Łatki, Warszawa 2022, s.208-214;
- Władysław Wanags (1931-2001) [w:] *Słownik Biograficzny Polskiego Katolicyzmu Społecznego*, t.4, pod red. R. Łatki, Warszawa 2022, s.366-369;
- Gabriel Sokolnicki [w:] *Zostali na Wschodzie. Słownik inteligencji polskiej w ZSRS*, t.2, pod red. A. Hlebowicza, Warszawa 2022, s.540-543;
- Maria Tereszczakówna [w:] *Zostali na Wschodzie. Słownik inteligencji polskiej w ZSRS*, t.2, pod red. A. Hlebowicza, Warszawa 2022, s.567-571;
- Władysław Bukowiński [w:] *Słownik Biograficzny Polskiego Katolicyzmu Społecznego*, t.5, pod red. R. Łatki, Warszawa 2023, s.46-49;
- Jan Purwiński [w:] *Słownik Biograficzny Polskiego Katolicyzmu Społecznego*, t.5, pod red. R. Łatki, Warszawa 2023, s.310-313;
- Jan Olszański [w:] *Słownik Biograficzny Polskiego Katolicyzmu Społecznego*, t.5, pod red. R. Łatki, Warszawa 2023, s.273-277;

- Irena Pelczarska [w:] Słownik Biograficzny Polskiego Katolicyzmu Społecznego, t.5, pod red. R. Łatki, Warszawa 2023, s.294-298;
- Irena Sandecka [w:] Słownik Biograficzny Polskiego Katolicyzmu Społecznego, t.5, pod red. R. Łatki, Warszawa 2023, s.314-317;
- Augustyn Mednis [w:] Słownik Biograficzny Polskiego Katolicyzmu Społecznego, t.6, pod red. R. Łatki, Warszawa 2022, s. 232-236;
- Teresa Mozer-Adamska [w:] Słownik Biograficzny Polskiego Katolicyzmu Społecznego, t.6, pod red. R. Łatki, Warszawa 2022, s.261-264;
- Stanisław Adamski vel Kruczkowski [w:] Słownik Biograficzny Polskiego Katolicyzmu Społecznego, t.6, pod red. R. Łatki, Warszawa 2022, s.1-5;
- Ludwik Wrodarczyk OMI [w:] Słownik Biograficzny Polskiego Katolicyzmu Społecznego, t.6, pod red. R. Łatki, Warszawa 2022, s.393-397.
- Jan Niemiec [w:] Słownik Biograficzny Polskiego Katolicyzmu Społecznego, t.7, pod red. R. Łatki, Warszawa 2024, s.290-294;
- Stanisław Padewski [w:] Słownik Biograficzny Polskiego Katolicyzmu Społecznego, t.7, pod red. R. Łatki, Warszawa 2024, s.312-316;
- Maria Skierska [w:] Słownik Biograficzny Polskiego Katolicyzmu Społecznego, t.7, pod red. R. Łatki, Warszawa 2024, s.361-364;
- Janina Sosabowska [w:] Słownik Biograficzny Polskiego Katolicyzmu Społecznego, t.7, pod red. R. Łatki, Warszawa 2024, s.373-376;

Trzeci nurt badawczy, który podejmowałem w dotychczasowej działalności naukowej dotyczył kwestii propagandy okupacyjnej oraz życia codziennego poszczególnych społeczeństw na dawnych ziemiach wschodnich II Rzeczypospolitej. W jego ramach, w 2023 r. ukazała się monografia *W cieniu dwóch totalitaryzmów. Życie codzienne na ziemi stanisławowskiej 1939-1944*. Książka ta otrzymała wyróżnienie w IV edycji Konkursu o Nagrodę Historyczną im. Leona Wasilewskiego, na najlepszą publikację z zakresu stosunków polsko-ukraińskich (2024 r.), jak również znalazła się w finale Konkursu o Nagrodę im. Tomasza Strzembosza (2024 r.). Została także omówiona w formie krótkich recenzji na łamach gazety „Historia. Do Rzeczy” oraz w czasopiśmie „Res Carpathica”. Łącznie w ramach powyższego nurtu opublikowałem następujące teksty:

- „W okowach wojny...żyć trzeba”. Życie codzienne na ziemi stanisławowskiej w okresie II wojny światowej. Stan badań i postulaty badawcze [w:] *W imię wolności. Stanisławów i Ziemia Stanisławowska jako obszar współpracy między narodami w 100-lecie sojuszu Piłsudski – Petlura*, t. II, *Polityka – Gospodarka – Kultura*, red. A.A. Ostanek, Warszawa–Iwano-Frankiwnsk 2020, s. 183-205;
- *Obraz II Rzeczypospolitej w oczach „nowych gospodarzy” – radziecka interpretacja okresu międzywojennego na ziemi stanisławowskiej* [w:] *Historia zakłeta w pamięci. Stanisławów i Ziemia Stanisławowska w polskiej i ukraińskiej przestrzeni historycznej*, t. II, *Życie codzienne*, red. A.A. Ostanek, Warszawa–Iwano-Frankiwnsk 2021, s. 209-234;
- *W cieniu dwóch totalitaryzmów. Życie codzienne na ziemi stanisławowskiej 1939-1944*, Warszawa 2023, s.344.
- *"Zacofana i wyzyskiwana wieś pańskiej Polski". Sytuacja na galicyjskiej prowincji w okresie międzywojennym w ocenie radzieckiego aparatu państwowego po aneksji we wrześniu 1939 r.*, [w:] *Wieś polska na przestrzeni wieków*, t. 2: *II Rzeczpospolita i okres II wojny światowej (1918–1945)*, red. M. Klusek, Warszawa 2025, s. 269-284;

Czwarty z głównych nurtów badawczych, podejmowanych przeze mnie w toku dotychczasowej aktywności naukowej, odnosił się do zagadnień związanych z polską dyplomacją w ZSRR, funkcjonowaniem granicy polsko-radzieckiej oraz stosunkami polsko-radzieckimi w XX wieku. W tym zakresie dotychczas opublikowałem poniższe teksty o charakterze zarówno analitycznym, jak i źródłowym (trzy ostatnie):

- *Początki działalności Konsulatu Generalnego RP w Kijowie po II wojnie światowej (1945-1949)*, „Przegląd Wschodnioeuropejski” (2019), nr X/2, s.179-192.
- *Начало деятельности Генерального консульства Республики Польша в Киеве после Второй мировой войны (1947–1949 гг.)* [w:] *СЕМІНАР / СЕМІНАР / SEMINARIUM: Сборник статей: Работы победителей Одиннадцатого Открытого конкурса студенческих и аспирантских работ «Актуальная наука» (Советский Союз, Польша и другие страны Центральной и Восточной Европы в мировой политике XX века) памяти О. Н. Кена*. — Вып. 6 (11). — СПб., 2019, с.66-82.

- *Z dziejów granicy PRL-ZSRR po II wojnie światowej. Wybrane przypadki kontrabandy oraz nielegalnego przekraczania linii granicznej*, „Polityka i Społeczeństwo” (2023) nr 2, s.145-158;
- *Losy grupy andersowców po powrocie do ZSRR w świetle raportu KGB USRR z maja 1947 roku*, „Rocznik Kresowy” (2020), nr 6 (7), z.1, s.229-244.
- *Wydarzenia Grudnia 1970 r. na polskim wybrzeżu w świetle nieznanych dokumentów radzieckich służb specjalnych (część I)*, „Glaukopis. Pismo Społeczno-Historyczne”, (2023), nr 40, s.305-329;
- *Wydarzenia Grudnia 1970 r. na polskim wybrzeżu w świetle nieznanych dokumentów radzieckich służb specjalnych (część II)*, „Glaukopis. Pismo Społeczno-Historyczne” (2024), nr 41, s.365-384;

Szczególne znaczenie w tym zakresie przykładam do wspomnianych edycji źródłowych, gdyż zawierają one przetłumaczone przeze mnie z języka rosyjskiego (wraz z krytycznym komentarzem) dokumenty radzieckich służb specjalnych, odnoszących się do najnowszej historii Polski. Dotychczas nie były one obecne w rodzimym obiegu naukowym, a biorąc pod uwagę coraz słabszą znajomość rosyjskiego wśród polskich historyków, ich publikacja w przekładzie na język polski może przyczynić się do ukazania znaczenia szerszego kontekstu w badaniach innych naukowców.

Ze wszystkich powyższych czterech nurtów badawczych wyniknęło również wiele artykułów recenzyjnych, w jakich ujawniłem nie tylko szereg błędów merytorycznych, ale także zjawisko nierzetelności naukowej, polegające na kilkukrotnej publikacji tych samych ustaleń przy ubieganiu się o nadanie stopnia magistra w Polsce oraz kandydata nauk historycznych na Ukrainie. Autor wspomnianego proceduru początkowo podjął ze mną dyskusję, jednakże w momencie ukazania konkretnych przypadków autoplagerii, nie udzielił już odpowiedzi na tego rodzaju zarzuty. Wobec coraz mocniej zanikającego zjawiska krytyki naukowej, w ramach szeroko pojętej dyskusji akademickiej, opublikowanie przeze mnie kilkunastu artykułów recenzyjnych uważam za równie istotne osiągnięcie, jak ogłaszanie drukiem tekstów analitycznych.

Artykuły recenzyjne i recenzje:

- [recenzja] ks. Andrzej Zwoliński, *Lwowskie Okruchy Historii*, Wydawnictwo AA, Kraków 2018, ss.255, „Galicja. Studia i Materiały”, nr 5 (2019), s.359-363;
- [artykuł recenzyjny] Ryszard J. Czarnowski, *Pomniki Lwowa*, Wydawnictwo Rytm, Warszawa 2019, ss.248, „Krakowskie Pismo Kresowe”, nr 10 (2019), s.163-168;
- [artykuł recenzyjny] Lutz C. Kleveman *Lwów. Portret utraconego miasta*, Wydawnictwo Znak Horyzont, Kraków 2019, ss.343, „Galicja. Studia i Materiały”, nr 6 (2020), s.636-641.
- [artykuł recenzyjny] *Ważny krok w przywracaniu pamięci o mieście, którego już nie ma, czyli rzecz o stanisławowskich „historiach odnalezionych” przez Petra Hawrylyszyna i Romana Czorneńkiego w książce Stanisławiw. Widnaideni istorji*, Brusturiw 2020, 256 ss., „Galicja. Studia i Materiały”, nr 7 (2021), s.453-460.
- [artykuł recenzyjny] *Kilka uwag o książce „Stanisławów na dobre i na złe. Wspomnienia i relacje Polaków”. Wstęp, wybór i opracowanie Jarosław Krasnodębski*, Warszawa 2020, Oficyna Wydawnicza Rytm, 264 ss., „Przegląd Archiwalny IPN”, nr 14 (2021), s.393-401;
- [artykuł recenzyjny] „Odnalezione historie” z ziemi stanisławowskiej, czyli kilka uwag o kolejnej książce Petra Hawrylyszyna i Romana Czorneńkiego *Stanisławiwszczyna. Widnaideni istorji*, Brustury 2022, 176 ss., „Galicja. Studia i Materiały” 2022, nr 8, s.424-430;
- [artykuł recenzyjny] „*Drugie życie*” zapisków z okupowanego Lwowa, czyli rzecz o „*Notatkach Lwowskich 1944-1946*” Ryszarda Gansinca w redakcji naukowej *Radości Gansiniec i Krzysztofa Królczyka*, Warszawa 2020, ss.422, „Pamięć i Sprawiedliwość”, nr 40 (2022), s.607-615;
- [recenzja] Б. Кузьмінов, М. Сагайдаковський, В. Смольницька *Генріх Мосінг. Видатний епідеміолог XX сторіччя. Сторінки наукового життя*, видавництво Коло, Дрогобич 2020, ss.141, „Wrocławskie Studia Wschodnie”, nr 24 (2020), s.380-382;
- [artykuł recenzyjny] *Mało znana karta historii Wołynia odkryta, czyli rzecz o „Sowietyzacji Wołynia 1944–1956”, w ujęciu Adama Rafała Kaczyńskiego*, Warszawa 2022, ss. 336, „Wschód Europy. Studia humanistyczno-społeczne” 2022, nr 8, s.191-198;

- [artykuł recenzyjny] „Polacy w Stanisławowie” w ujęciu Petra Hawrylyszyna, czyli kilka uwag o książce *Поляки у Станиславові*, Брустури 2022, ss. 208, „Galicja. Studia i Materiały”, 2023, nr 9, s.467-473;
- [artykuł recenzyjny] „Przez zieloną granicę do raju”, czyli kilka uwag o książce Serhija Humennego „*Uchodźcy. Nielegalne przekraczanie granicy polsko-sowieckiej w latach 1918-1939*”, Warszawa 2022, Wydawnictwo IPN, ss.166, „Historia Slavorum Occidentis”, 2024, nr 2, s.250-267;
- [replika] Raz jeszcze na temat „podwójnej” zbruczańskiej granicy, czyli odpowiedź na „List otwarty” Serhija Humennego, zamieszczony w HSO 2024, nr 2, „Historia Slavorum Occidentis”, 2024, nr 4, s.232-244;
- [artykuł recenzyjny] „Tak blisko, a tak daleko od Ojczyzny”, czyli rzecz o książce Henryka Strońskiego *Marchlewszczyzna 1925-1935. Polski rejon narodowościowy na sowieckiej Ukrainie*, Wydawnictwo IPN, Warszawa 2023, ss.384, „Przegląd Nauk Historycznych” 2024, s.265-277.
- [artykuł recenzyjny] Kilka słów o najnowszej, dwutomowej monografii cmentarzy wokół Lwowa, autorstwa Barbary Patlewicz i Ryszarda Tomczyka, „Przegląd Historyczno-Wojskowy” 2024, nr 2, s.253-269;
- [artykuł recenzyjny] Dwa stulecia cmentarzy wojennych Stanisławowa w ujęciu Jaremy Kwaśniuka, Romana Czoryneńskiego i Petra Hawrylyszyna, czyli kilka słów o książce *Військові Некрополі Станиславова – Івано-Франківська 1809 – 2020*, Брустури 2022, ss.480, „Galicja. Studia i Materiały”, 2024, nr 10, s.555-564;
- [artykuł recenzyjny] „Nie doniosły na mężów – poniosły karę”, czyli kilka uwag o książce *Bez winy i bez przyszłości. Losy członków rodzin „zdrajców ojczyzny” represjonowanych na mocy rozkazu NKWD nr 00486*, Warszawa 2024, ss.424., „Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej” 2024, nr 2, s.205-218;

Ponadto od 2021 r. prowadzę na łamach recenzowanego periodyku naukowego „Kwartalnik Kresowy” autorski cykl na temat współczesnych ukraińskich rozpraw naukowych, dotyczących historii Polski. Uważam bowiem, że publikacja tego rodzaju zestawienia, wraz z podaniem dostępu do całości maszynopisu w zasobach internetowych, może przyczynić się do łatwiejszego dla polskich badaczy dostępu do często nieznanych (zazwyczaj z powodu braku ich publikacji) ustaleń historyków ukraińskich (dokładny opis bibliograficzny znajduje się w załączniku nr 4).

Ogółem mój dorobek naukowy obejmuje cztery autorskie monografie (w tym trzy po doktoracie), jedno opracowanie o charakterze monografii źródłowej (pod redakcją – po doktoracie), 17 recenzowanych tekstów naukowych opublikowanych w czasopismach z listy MNiSW (w tym 11 po doktoracie), 17 recenzowanych tekstów naukowych opublikowanych w formie rozdziałów w monografiach zbiorowych (w tym 11 po doktoracie), 16 artykułów recenzyjnych (w tym 14 po doktoracie), dwie recenzje (po doktoracie), 17 tekstów o charakterze przeglądowym (analiza treści współczesnych rozpraw ukraińskich, dotyczących historii Polski – wszystkie po doktoracie), 19 recenzowanych biogramów naukowych w wydawnictwach słownikowo-encyklopedycznych (wszystkie po doktoracie) i kilkadziesiąt tekstów o charakterze popularnonaukowym (zarówno w formie papierowej, jak i w zasobach internetowych). Powyższe teksty publikowałem w języku polskim, ukraińskim oraz rosyjskim.

Ponadto byłem kilkakrotnie powoływany na anonimowego recenzenta tekstów w czasopismach naukowych z listy MNiSW („Pamięć i Sprawiedliwość”; „Polish-Jewish Studies”; „UR Journal of Humanities and Social Sciences”), a także pisma „Rocznik Muzeum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie”. Wykonywałem również anonimowe recenzje na rzecz Instytutu Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, Wydawnictwa IPN, Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP. Dwukrotnie zwróciły się do mnie także ukraińskie instytucje naukowe (Wydział Historii, Politologii i Bezpieczeństwa Narodowego Wołyńskiego Narodowego Uniwersytetu im. Łesi Ukrainki w Łucku oraz Instytut Ukrainoznawstwa Narodowej Akademii Nauk Ukrainy we Lwowie) z prośbą o przygotowanie tzw. widhuku na treść bronionych tamże rozpraw doktorskich. Jest to niepraktykowana w Polsce forma recenzji zewnętrznej, która ma za zadanie pomóc wyznaczonemu oficjalnemu oponentowi (recenzentowi) podjęcie ostatecznej decyzji przy ocenie pracy.

Jestem członkiem Rad Naukowych trzech periodyków („Kwartalnik Kresowy”, wydawany przez Muzeum Niepodległości w Warszawie, „Prace Historyczno-Archiwalne, wydawane przez Archiwum Państwowe w Rzeszowie oraz „Україна – Польща: історична спадщина і суспільна свідомість”, wydawanego przez Centrum Badań Stosunków Ukraińsko-Polskich Instytutu Ukrainoznawstwa NAN Ukrainy we Lwowie).

Publikowałem w czasopismach „Dzieje Najnowsze”; „Pamięć i Sprawiedliwość”; „Przegląd Wschodnioeuropejski”; „Wrocławskie Studia Wschodnie”; „Galicja. Studia i Materiały”; „Glaukopis. Pismo Społeczno-Historyczne”; „Krakowskie Pismo Kresowe”; „Przegląd Archiwalny IPN”; „Przemyskie Zapiski Historyczne”; „Rocznik Kresowy” (od 2021

r. „Kwartalnik Kresowy”); „Język – Religia – Tożsamość”; „Wschodni Rocznik Humanistyczny”; „Wschód Europy. Studia humanistyczno – społeczne”; „Україна – Польща: Історична Спадщина і Суспільна Свідомість”; „Textus et Studia”; „Polityka i Społeczeństwo”; „Historia Slavorum Orcidentis”, „Saeculum Christianum”; „Przegląd Nauk Historycznych”; „Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej”; „Przegląd Historyczno-Wojskowy”; „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”.

5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Moje zainteresowania naukowe szeroko pojętą tematyką wschodnią wykryształizowały się jeszcze w okresie studiów licencjackich z historii na Uniwersytecie Szczecińskim. Po pomyślnej obronie pracy dyplomowej, poświęconej historii Cmentarza Obrońców Lwowa w 2013 r., zdecydowałem się podjąć studia magisterskie z historii na Uniwersytecie Rzeszowskim. Chciałem w ten sposób uzyskać lepszy i sprawniejszy dostęp przede wszystkim do archiwów lwowskich, a także nawiązać kontakty naukowe z tamtejszymi historykami. Pierwsze wyjazdy do Lwowa o charakterze badawczym zrealizowałem jeszcze w okresie studiów magisterskich, we współpracy z Wydziałem Historycznym Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu im. Iwana Franki. Stały się one możliwe w trakcie roku akademickiego, dzięki uzyskaniu indywidualnej organizacji studiów na ostatnim semestrze nauki. Efektem tych działań była przede wszystkim obrona z wyróżnieniem pracy magisterskiej „Stosunki polsko-ukraińskiej we Lwowie w świetle wspomnień (1918-1939)”, w czerwcu 2015 r. Rok później otrzymała ona trzecią nagrodę w ogólnopolskim konkursie im. prof. Stanisława Herbsta Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historycznego na najlepszą pracę magisterską z historii. W 2017 r. praca została opublikowana drukiem w formie monografii pod takim samym tytułem, nakładem przemyskiego Oddziału PTH, we współpracy z tamtejszym Archiwum Państwowym oraz Centrum Nauki i Kultury „Zamek”.

Jednocześnie już wówczas przekonałem się o bogactwie zasobów instytucji lwowskich (archiwów, bibliotek), co utwierdziło mnie w przekonaniu o podjęciu studiów doktoranckich z historii, również na Uniwersytecie Rzeszowskim. Po pomyślnym przejściu procesu rekrutacji, już w listopadzie 2015 r. zdecydowałem się na ponad półroczny wyjazd badawczy do Lwowa, połączony ze stażem naukowym na Wydziale Humanistycznym miejscowego Ukraińskiego Katolickiego Uniwersytetu. Wówczas to, oprócz prowadzenia systematycznych kwerend archiwalnych i bibliotecznych, uczestniczyłem w cyklicznych seminariach magisterskich i

doktorskich, organizowanych na wspomnianej uczelni. Jednocześnie codzienne odbywałem wizyty archiwalne w lwowskich jednostkach naukowych, w czasie których gromadziłem materiały związane z przygotowywaną rozprawą doktorską.

Po powrocie do kraju kontynuowałem kwerendy naukowe w polskich instytucjach archiwalnych. W kolejnych miesiącach kilkakrotnie wracałem jednak do Lwowa, uzyskując w międzyczasie wsparcie ówczesnego Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej MNiSW, a także partnerów fundacyjnych (Stypendium Cieszkowskiego z Fundacji „Kronos” im. Augusta hr. Cieszkowskiego oraz Rezydencję Badawczą z programu grantowego Centrum Historii Miejskiej Europy Środkowo-Wschodniej we Lwowie). W międzyczasie dwukrotnie odbyłem również kilkutygodniowe staże naukowe na ówczesnym Przykarpacim (obecnie Karpacim) Narodowym Uniwersytecie im. Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankiwsku. Stanowiły one z jednej strony swego rodzaju odskocznię od tematyki lwowskiej, z drugiej zaś stworzyły możliwość podjęcia analiz porównawczych, dotyczących kwestii sowietyzacji różnych obszarów w tym samym okresie (część ze zgromadzonych wówczas materiałów źródłowych wykorzystałem w późniejszym okresie do napisania monografii na temat życia codziennego na ziemi stanisławowskiej w warunkach obu okupacji w latach II wojny światowej).

W czasie pobytów badawczych na Ukrainie nawiązałem również bliskie kontakty z Centrum Badań Stosunków Ukraińsko-Polskich, działającym w ramach Instytutu Ukrainoznawstwa Narodowej Akademii Nauk Ukrainy we Lwowie. Jednostka ta, jako jedyna w ten sposób sprofilowana komórka badawcza na terenie całego państwa ukraińskiego, prowadzi tego rodzaju działania naukowe w trybie ciągłym. Dlatego też, efektem naszej współpracy był nie tylko mój udział w rozmaitych konferencjach, seminariach czy sympozjach naukowych, ale również aktywność publikacyjna, w wydawnictwach NAN Ukrainy.

Podczas studiów doktoranckich byłem kilkakrotnie zatrudniany w charakterze eksperta merytorycznego przez instytucje państwowe (Główną Bibliotekę Lekarską w Warszawie, Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie, Instytutu Pileckiego, Instytutu Pamięci Narodowej), w celu przygotowania ekspertyz na podstawie przeprowadzonych kwerend archiwalnych.

W tym czasie otrzymałem również trzykrotnie wewnętrzne granty dla młodych naukowców i uczestników studiów doktoranckich na Wydziale Socjologiczno-Historycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego. Ubiegałem się także o przyznanie dofinansowania autorskich projektów naukowych ze środków zewnętrznych (programy NCN: Preludium, Etiuda, Sonata, program START Fundacji na rzecz Nauki Polskiej), niestety bezskutecznie.

Po obronie rozprawy doktorskiej „Polacy we Lwowie 1944-1959” (z wyróżnieniem, przed planowanym terminem ukończenia czteroletnich stacjonarnych studiów doktoranckich), na skutek braku możliwości kadrowych, nie udało mi się uzyskać etatu na Uniwersytecie Rzeszowskim. Musiałem więc poszukać zatrudnienia gdzie indziej, wskutek czego rozpocząłem pracę w centrali Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie. Początkowo przez kilkanaście miesięcy byłem zatrudniony jako urzędnik w tamtejszym Biurze Upamiętniania Walk i Męczeństwa, gdzie zajmowałem się m.in. opiniowaniem wniosków, dotyczących obiektów pamięci w przestrzeni publicznej oraz prowadzeniem ewidencji grobów weteranów walk o niepodległość Polski. Pracując w IPN w charakterze urzędnika (starszego inspektora, a następnie specjalisty) nie miałem w zasadzie możliwości prowadzenia badań naukowych w pełnym tego słowa znaczeniu. Niemniej, starałem się w dalszym ciągu publikować artykuły w rozmaitych periodykach, jak również brać w miarę systematyczny udział w konferencjach naukowych.

Powyższa sytuacja uległa nieznacznej poprawie w końcu 2020 r., kiedy to przeniesiono mnie do Biura Badań Historycznych IPN. Zbiegło się to jednak w czasie z okresem pandemii, przez co nie można było swobodnie realizować kwerend archiwalnych (zwłaszcza zagranicznych, w krajach byłego ZSRR). Mimo to, starałem się we własnym zakresie kontynuować dotychczasowe działania badawcze, rozszerzając ich zakres o nowe cezury i zagadnienia.

W międzyczasie (wiosną 2020 r.) zostałem jednym z piętki laureatów w Ogólnopolskim Konkursie „Polski Wiek XX. Nowe Perspektywy”, organizowanym przez Instytut Pileckiego w Warszawie. Jego efektem było napisanie, a następnie wydanie autorskiej książki „W cieniu dwóch totalitaryzmów. Życie codzienne na ziemi stanisławowskiej 1939-1944” (Warszawa 2023).

Jesienią 2022 r. odszedłem z IPN, podejmując pracę w utworzonym kilka miesięcy wcześniej Instytucie Strat Wojennych im. Jana Karskiego w Warszawie. Odpowiadałem tam m.in. za prowadzenie roboczych kontaktów z historykami z krajów byłego ZSRR (Litwa, Białoruś, Ukraina). Koordynowałem również prace zespołu kilkunastu badaczy, gromadzących dla ISW kopie dokumentów z archiwów litewskich, białoruskich, rosyjskich i ukraińskich. Równolegle, w okresie od marca 2023 r. do końca lutego 2024 r. pracowałem jako adiunkt w Ośrodku Badań nad Totalitaryzmami Instytutu Solidarności i Męstwa im. Witolda Pileckiego w Warszawie.

Wiosną 2024 r. stanąłem do konkursu na stanowisko adiunkta badawczo-dydaktycznego w Instytucie Historii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Po jego wygraniu, od października

2024 r. rozpocząłem pracę w powyższej jednostce, jako podstawowym miejscu zatrudnienia, w rozumieniu Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Podsumowując zatem powyższy opis, mogę stwierdzić, że od początku mojej drogi naukowej związany byłem z kilkoma ośrodkami badawczymi w Polsce (Szczecin, Rzeszów, Warszawa, Katowice) oraz zagranicą (Lwów, Iwano-Frankiwnsk). Jednocześnie utrzymywałem także bieżące kontakty z historykami litewskimi i białoruskimi (często również w sposób nieoficjalny, ze względu na bieżącą sytuację polityczną). Relacje badawcze nawiązane przed laty owocują także obecnie, gdyż właśnie na ich podstawie udało mi się pozyskać granty (zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne), dotyczące działań naukowych na Wschodzie. Zdobyte wówczas umiejętności językowe (biegła znajomość rosyjskiego oraz ukraińskiego, potwierdzona stosownymi certyfikatami: Akademii Dyplomatycznej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP – ukraiński na poziomie C1 oraz Centrum Języków Obcych Uniwersytetu Rzeszowskiego – rosyjski na poziomie B2+) zostały również wykorzystane w działalności charytatywnej w charakterze tłumacza-wolontariusza, którą wykonywałem we współpracy z Urzędem Miejskim w Legionowie przez kilka wiosennych miesięcy 2022 r., w związku z masowym napływem uchodźców ze Wschodu.

W latach 2020-2024 byłem członkiem zespołu badawczego działającego w ramach grantu „Zagłada inteligencji polskiej – okupacja sowiecka”, realizowanego pod kierunkiem prof. Witolda Stankowskiego i dra Jerzego Rohozińskiego w Instytucie Pileckiego. Efektem powyższych działań było przede wszystkim pozyskanie kilku tysięcy kopii dokumentów archiwalnych z instytucji ukraińskich (Winnica, Żytomierz, Chmielnicki, Kijów), które zostały zdeponowane w zasobach tegoż instytutu.

Po rozpoczęciu pracy na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach podjąłem starania o uzyskanie dofinansowania własnych projektów, zakończone sukcesem. Należy odnotować, że wcześniej wiele dotychczasowych programów badawczych pozostawało dla mnie zamkniętych, z powodu braku formalnego zatrudnienia na stanowisku naukowym. Niemniej, już w pierwszym roku pracy na UŚ udało mi się uzyskać dofinansowanie w ramach V edycji konkursu „Swoboda Badań” – Inicjatywa Doskonałości Badawczej na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach (nazwa projektu: Działalność radzieckiego aparatu bezpieczeństwa państwowego we Lwowie w okresie „odwilży Chruszczowa” 1956-1964, czas realizacji: maj-grudzień 2025 r.). Kilka miesięcy później udało mi się pozyskać zewnętrzne dofinansowanie autorskiego projektu „To nie Kresy, to Sowiety”. Unicestwienie polskiego dziedzictwa narodowego na obszarze dawnych województw południowo-wschodnich II RP w latach 1946-

1956 – kwerenda, przyznane w ramach konkursu Narodowego Centrum Nauki „Miniatura 9”, nr 2025/09/X/HS3/00020 na lata 2025-2026.

Ponadto w latach 2023-2029 uczestniczę jako główny wykonawca w projekcie naukowym „Mikrohistoria totalitaryzmów. Eksterminacja, indoktrynacja i strategie przetrwania w okupowanej Polsce (1939-1948), pod kierunkiem prof. Marka Wierzbickiego z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Grant ten finansowany jest w ramach konkursu MNiSW (Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki: NPRH/DN/SP/0224/2023/12), zaś jego efektem będzie osiem monografii powiatów pod okupacją niemiecką i radziecką. W moim przypadku powstanie opracowanie dotyczące powiatu tarnopolskiego w granicach z okresu międzywojennego.

Dotychczas brałem udział w ponad 60 konferencjach, seminariach i sympozjach naukowych, w zdecydowanej większości o zasięgu międzynarodowym (pełna lista tej aktywności znajduje się w wykazie osiągnięć naukowych).

W lipcu 2025 r. moja dotychczasowa działalność badawcza została nagrodzona przyznaniem Stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla wybitnych młodych naukowców na lata 2025-2028. Natomiast w październiku 2025 r. zostałem zwycięzcą 25. edycji ogólnopolskiego konkursu stypendialnego Nagród Naukowych Tygodnia „Polityka” w dziedzinie nauk humanistycznych.

6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę.

Po ukończeniu stacjonarnych studiów doktoranckich w 2019 r., przez kilka lat, mimo starań i uczestnictwa w wielu konkursach akademickich na terenie całego kraju, nie udało mi się uzyskać stałego (etatowego) zatrudnienia na uczelni wyższej. Niemniej, w okresie 2019-2023 prowadziłem zajęcia dydaktyczne (w ramach godzin zleconych) na Wydziale Bezpieczeństwa, Logistyki i Zarządzania Wojskowej Akademii Technicznej im. Jarosława Dąbrowskiego w Warszawie. Realizowałem wówczas następujące przedmioty, w formie wykładów i ćwiczeń: „Historia Polski”; „Historia Polski – wybrane aspekty I”; „Historia Polski – wybrane aspekty II”; „Historia Rozwoju Techniki” (łącznie ok. 500 godzin dydaktycznych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, zarówno wojskowych, jak i cywilnych).

Podjąłem również współpracę z Fundacją im. Janusza Kurtyki, w zakresie której w okresie od maja do września 2024 r. byłem wykładowcą przedmiotu „Praktyka dyplomacji publicznej Ukrainy (od 1991 r.)”, realizowanego w ramach specjalistycznego kursu „Past and

Future: Kierunek Ukraina!” (12 godzin dydaktycznych), w trybie niestacjonarnym (zjazdy sobotnio-niedzielne, w ówczesnej siedzibie Fundacji, przy ul. Rakowieckiej w Warszawie).

Natomiast po podjęciu zatrudnienia w charakterze adiunkta badawczo-dydaktycznego w Instytucie Historii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, rozpocząłem realizację pełnego akademickiego procesu dydaktycznego na uczelni wyższej. Dotychczas prowadziłem następujące przedmioty w formie ćwiczeń na studiach stacjonarnych pierwszego oraz drugiego stopnia, na kierunkach: historia, turystyka historyczna, środkowoeuropejskie studia historyczne („Cywilizacja powszechna XX wieku”, „Cywilizacja ziem polskich XX wieku”, „Dzieje Europy Środkowej I”, „Zajęcia projektowe” (Mniejszość ukraińska w dziejach Polski, Dziedzictwo dawnej Rzeczypospolitej na Wschodzie, Turystyka Historyczna w krajach byłego ZSRR), Historia Polski po 1945 r., Historia Polski po 1945 r. – przegląd źródeł, Historia powszechna po 1945 r. – przegląd źródeł (łącznie 240 godzin dydaktycznych rocznie). Obecnie natomiast realizuję proces dydaktyczny w ramach przedmiotów „Pracownia dyplomowa”, a także zajęć projektowych, poświęconych przyczynom współczesnej wojny na Ukrainie. W semestrze letnim roku akademickiego 2025/2026 rozpocznę natomiast po raz pierwszy zajęcia o charakterze seminarium dyplomowego na kierunku turystyka historyczna. Będę również ponownie realizował wskazane wyżej przedmioty na studiach z zakresu historii.

Ponadto już kilka miesięcy po podjęciu pracy na UŚ, wspólnie z dr Joanną Mercik przygotowałem projekt grantowy dotyczący turnieju historycznych gier planszowych, skierowanego dla studentów z Polski i Ukrainy, który planowaliśmy zorganizować w Katowicach latem 2025 r. Został on zgłoszony do Otwartego Konkursu, organizowanego corocznie przez Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego w Warszawie, wspierającego inicjatywy na rzecz dialogu Polaków z narodami Europy Wschodniej. W wyniku decyzji Komisji Konkursowej niestety nie udało się nam pozyskać finansowania dla przedmiotowej inicjatywy.

Poza działalnością dydaktyczną wykazywałem się także aktywnością na polu organizacyjnym. Przez kilka lat (2017-2023) corocznie byłem stałym członkiem Komitetu Organizacyjnego Międzynarodowej Konferencji Naukowej z cyklu „Stanisławów i Ziemia Stanisławowska”. Przedsięwzięcie to odbywało się każdego roku we wrześniu, we współpracy Centrum Kultury Polskiej i Dialogu Europejskiego w Iwano-Frankiwsku z tamtejszym ówczesnym Przykarpackim Narodowym Uniwersytetem im. Wasyla Stefanyka. Dwudniowa zazwyczaj konferencja naukowa, gromadziła kilkudziesięciu badaczy (historyków, politologów, socjologów, antropologów i przedstawicieli innych dziedzin), zaś jej efektem stało się opublikowane dotychczas jedenastu dwujęzycznych, recenzowanych tomów, zawierających

w sobie łącznie kilkaset artykułów naukowych. Obecnie, na skutek wojny na Ukrainie konferencja została tymczasowo zawieszona, lecz nawiązane wówczas kontakty procentują w dalszym ciągu. Ich efektem była choćby prezentacja mojej autorskiej monografii „W cieniu dwóch totalitaryzmów...”, która odbyła się w maju 2025 r. w siedzibie CKPiDE w Iwano-Frankiwsku, a także – w języku ukraińskim – na tamtejszym Uniwersytecie (w formule stacjonarnej).

Oprócz tego, w ramach zatrudnienia w Instytucie Strat Wojennych im. Jana Karskiego w Warszawie, byłem głównym organizatorem merytorycznym trzech międzynarodowych spotkań badaczy z Europy Wschodniej w 2023 r. (Seminarium naukowe „Straty wojenne na ziemiach wschodnich II RP 1939-1946. Stan badań i perspektywy badawcze”, Warszawa 3 lutego 2023 r.; Konferencja naukowa, „Przed 17 września 1939 r. Stan posiadania Rzeczypospolitej Polskiej na obszarze anektowanym przez ZSRR”, Pruszków, 19-20 września 2023 r., Seminarium naukowe stypendystów Instytutu Strat Wojennych im. Jana Karskiego, Warszawa, 21 października 2024 r.). Podczas obrad każdego z powyższych przedsięwzięć zaprezentowano kilkanaście referatów, ukazujących zarówno dotychczasowy stan badań, jak i perspektywy badawcze. Udział wzięli badacze z Polski, Ukrainy, Litwy i Białorusi (w tym ostatnim przypadku ze względów bezpieczeństwa, ich dane personalne nie były ujawniane publicznie).

Ponadto przez kilkanaście miesięcy w latach 2022-2024 koordynowałem pracę zespołu kilkunastu badaczy, wykonujących kopie dokumentów archiwalnych z instytucji w krajach Europy Wschodniej (Litwa, Białoruś, Ukraina, Rosja). W efekcie tych działań udało się pozyskać w sumie kilkanaście tysięcy tego rodzaju kopii. Analogiczne zadania wykonywałem w ramach bieżących kontaktów z grupą kilkunastu badaczy z kraju i zza granicy, jacy zajmowali się opracowaniem powyższej dokumentacji. Powyższe działania nie zostały jednak sfinalizowane, na skutek zamrożenia działań ISW, na początku 2024 r.

W zakresie popularyzacji nauki wśród społeczeństwa, jeszcze w okresie studiów podejmowałem rozmaite inicjatywy, mające na celu rozpowszechnianie zagadnień historycznych w ujęciu ogólnie dostępnym. W 2011 r. w czasie studiów licencjackich na Uniwersytecie Szczecińskim, podczas przerwy wakacyjnej w charakterze wolontariusza prowadziłem zajęcia z historii oraz języka polskiego wśród dzieci i młodzieży polskiego pochodzenia podczas *Polskich Wakacji*, organizowanych we wsi Zarudyńce, w rejonie różyńskim, obwodu żytomierskiego na Ukrainie (2011). Natomiast w 2012 r. byłem uczestnikiem projektu *Młodzi młodym, czyli studenci w szkołach*, organizowanego Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Szczecinie.

Brałem także udział (w 2014 r.) w ekspedycji terenowej w ramach projektu *Strażnicy Narodowej Pamięci. Kwerenda i upamiętnienie miejsc związanych z walką Polaków na terenie obecnej Ukrainy*. Inicjatywa ta, zorganizowana wspólnie przez Fundację Wolność i Demokracja oraz ówczesną Radę Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, polegała na poszukiwaniach nieznanych mogił polskich żołnierzy z września 1939 r. w okolicach Lwowa. W jej efekcie udało się odnaleźć, a następnie ekshumować i pochować na starym cmentarzu w Mościskach łącznie stu kilkudziesięciu żołnierzy, poległych w obronie ojczyzny we wrześniu 1939 r.

Wielokrotnie udzielałem również wywiadów oraz wypowiedzi eksperckich dla mediów, zarówno ogólnopolskich, jak i regionalnych. Brałem udział w programie „Zakamarki przeszłości” TVP Rzeszów, poświęconym tematyce polskich upamiętnień wojskowych na terenie Cmentarza w Mościskach, Cmentarza Janowskiego i Cmentarza Łyczakowskiego we Lwowie. Udzieliłem również wypowiedzi w audycji „Kresowe Krajobrazy” Polskiego Radia Rzeszów na temat polskich śladów w powojennym Lwowie. Kilukrotnie wywiady ze mną ukazywały się na łamach gazety mniejszości polskiej na Ukrainie „Kurier Galicyjski” (od 2021 r. „Nowy Kurier Galicyjski”). Wypowiadałem się również dla Polskiej Agencji Prasowej na temat obrony Lwowa we wrześniu 1939 r., a także w zakresie represji okupantów wobec wsi polskiej w czasie II wojny światowej oraz możliwości badawczych w zakresie polskich strat wojennych na Wschodzie po 1939 r. Udzielałem także wywiadów radiowych ogólnopolskim stacjom (RMF FM na temat korekty granicy polsko-radzieckiej w 1951 r., Program Drugi Polskiego Radia – audycja „Historia niewypłakana” na temat tożsamości mieszkańców tzw. ziem odzyskanych po II wojnie światowej), a także stacji telewizyjnej TVP Kultura na temat ludności polskiej we Lwowie po II wojnie światowej. Na zaproszenie Muzeum Niepodległości w Warszawie, wziąłem także udział w filmie promującym periodyk naukowy „Kwartalnik Kresowy” (zasiadam również w jego Radzie Naukowej). Udzieliłem także wywiadu Polskiemu Radiu Lwów, odnoszącego się do tematyki mojej książki „Agonia Polaków we Lwowie 1944-1959”. Powyższa rozmowa radiowa ukazała się również drukiem na łamach periodyku „Lwowski Biuletyn Informacyjny”, wydawanym przez stołeczny oddział Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich w Warszawie. Analogicznej tematycznie wypowiedzi (w kilku odcinkach) udzieliłem również audycji „Lwowska Fala”, emitowanej cyklicznie na falach Polskiego Radia Katowice. Po otrzymaniu nagrody Przeglądu Wschodniego w 2025 r. redaktor Polskiego Radia dla Zagranicy przeprowadził ze mną rozmowę w języku ukraińskim, odnoszącą się do wspomnianej monografii, jak również możliwości badawczych dla polskich historyków na terenie Ukrainy. Z kolei na temat książki

„W cieniu dwóch totalitaryzmów...” wypowiedziałem się dla Radia CKPiDE w Iwano-Frankiwsku. Po otrzymaniu tytułu laureata 25. edycji Nagród Naukowych Tygodnika „Polityka” krótkie wywiady przeprowadzili ze mną również dziennikarze TVP Info oraz Radia TOK FM. Później z kolei, ukazał się mój wywiad, dotyczący prowadzonych badań naukowych, właśnie na łamach „Polityki”, a także rozmowa na żywo w „Programie Wschodnim” Radia WNET, dotycząca książki habilitacyjnej „Skazani za polskość”.

Za osobną kategorię działań w zakresie popularyzacji własnych osiągnięć naukowych uważam publiczne prezentacje moich autorskich monografii. Pierwsza z nich odbyła się jeszcze przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora, w siedzibie Archiwum Państwowego w Przemyśle. Zaprezentowałem wówczas szerszej publiczności moją pierwszą książkę „Stosunki polsko-ukraińskie we Lwowie w świetle wspomnień (1918-1939)”. Następną publiczną prezentacją mojej książki („W cieniu dwóch totalitaryzmów. Życie codzienne na ziemi stanisławowskiej 1939-1944”) odbyła się w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Lubaczowie w lipcu 2024 r., w ramach XX edycji Festiwalu Dziedzictwa Kresów. Powyższa monografia była jeszcze publicznie prezentowana czterokrotnie (w ramach cyklicznych spotkań w Witrynie Domu Wschodniego w Warszawie w listopadzie 2024 r.; na zaproszenie Koła Naukowego Europy Środkowej i Wschodniej Uniwersytetu Łódzkiego w listopadzie 2024 r.; w Centrum Kultury Polskiej i Dialogu Europejskiego w Iwano-Frankiwsku w maju 2025 r., a także – w języku ukraińskim – na Wydziale Historii, Politologii i Stosunków Międzynarodowych tamtejszego Przykarpackiego Narodowego Uniwersytetu im. Wasyla Stefanyka, również w maju 2025 r.). Natomiast w odniesieniu do monografii „Agonia Polaków we Lwowie 1944-1959”, dotychczas udało się zorganizować osiem publicznych prezentacji: w ramach XXXII edycji Dni Lwowa w Warszawie w Domu Spotkań z Historią w Warszawie (listopad 2024 r.), na zaproszenie TMLiKPW w Krakowie oraz pisma „Cracovia Leopoldis” (marzec 2025 r.), na zaproszenie TMLiKPW w Bytomiu (kwiecień 2025 r.), w ramach cyklu „Spotkanie z książką w Bramie” w Lublinie, na zaproszenie Ośrodka „Brama Grodzka Teatr NN” we współpracy z tamtejszym Instytutem Europy Środkowej (czerwiec 2025 r.), na zaproszenie Polskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku we Lwowie (wrzesień 2025 r.), Muzeum Kresów w Lubaczowie (październik 2025 r.), a także Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyśle (listopad 2025 r.) i Ośrodka Pamięć i Przyszłość – Centrum „Zajezdnia” we Wrocławiu (listopad 2025 r.).

Do zadań w zakresie popularyzacji nauki zaliczam także moderację paneli dyskusyjnych w ramach otwartych konferencji naukowych, czy też spotkań o charakterze publicznym. Tego rodzaju funkcję pełniłem kilkakrotnie: jako moderator dyskusji z cyklu „Relacje polsko-

ukraińskie”: Miejsce Polski i Rosji w ukraińskiej myśli historycznej i politycznej, organizowanej przez Fundację im. Janusza Kurtyki (październik 2022 r., w wersji on-line) oraz panelu dyskusyjnego „Między strachem a nadzieją – Polska i Polacy wobec ZSRS, 1989–1991” podczas Międzynarodowej Konferencji Naukowej „30 lat po rozpadzie ZSRS widziane z perspektywy Warszawy” (grudzień 2022 r.). Dwukrotnie na zaproszenie Muzeum Kresów w Lubaczowie prowadziłem również spotkania autorskie z Grzegorzem Hryciukiem (wokół książki „Przesiedleńcy. Wielka epopeja Polaków 1944-1946” – listopad 2024 r.) oraz Damianem Markowskim (wokół książki „W cieniu Wołynia. Antypolska akcja OUN i UPA w Galicji Wschodnia 1943-1945 – lipiec 2025 r.).

Istotnym elementem popularyzacji nauki wśród szerszego grona odbiorców jest także ich prezentacja w formie publicznych wystaw czy tematycznych portali internetowych. W tym zakresie byłem jednym z autorów multimedialnego odwzorowania przestrzeni miejskiej Lwowa w ramach projektu „Lwów Interaktywny”, realizowanego przez Centrum Historii Miejskiej Europy Środkowo-Wschodniej we Lwowie (2019 r.). Wykorzystując własne doświadczenie naukowo-badawcze udzieliłem także konsultacji merytorycznej przy przygotowaniu wystawy czasowej „Skarby kresowej świątyni – dziedzictwo sakralne kościoła św. Marii Magdaleny we Lwowie na ziemi lubaczowskiej”, zrealizowanej przez Muzeum Kresów w Lubaczowie (2022). Samodzielnie natomiast, na zlecenie Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego opracowałem koncepcję, wybór fotografii pozyskanych wcześniej przeze mnie w toku kwerendy oraz przygotowałem teksty do wystawy czasowej „Polska wobec rozpadu Związku Sowieckiego” (2022). Byłem również współautorem wystawy stałej w Domu Pamięci Obławy Augustowskiej „Tobie Polsko. Opowieść z Serca Puszczy” w Augustowie – Muzeum Obławy Augustowskiej Instytutu Pileckiego (2023). Udzieliłem także konsultacji merytorycznej przy opracowaniu wystawy stałej Muzeum Ziemi Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej w Lublinie (2024).

Ponadto na zlecenie Instytutu Adama Mickiewicza w Warszawie dokonałem tłumaczenia trzech tekstów z języka ukraińskiego, opublikowanych następnie na portalu Culture.pl. Podjąłem również współpracę z portalem Muzeum Dziedzictwa Kresów Dawnej Rzeczypospolitej w Przemyślu w zakresie pisania tekstów popularnonaukowych (2024 r.) – łącznie opublikowałem tam ponad 50 krótkich haseł biograficznych ludności polskiej ze Wschodu.

7. Oprócz kwestii wymienionych w pkt. 1-6, wnioskodawca może podać inne informacje, ważne z jego punktu widzenia, dotyczące jego kariery zawodowej.

Nagrody i wyróżnienia:

Po doktoracie:

1. Wyróżniona rozprawa doktorska Polacy we Lwowie 1944-1959, obroniona na Uniwersytecie Rzeszowskim (2019);
2. Srebrny Krzyż Zasługi nadany postanowieniem Prezydenta RP z dnia 28 sierpnia 2023 r. za działalność naukową;
3. Finalista konkursu o Nagrodę im. Tomasza Strzembosza (edycja 2024) za książkę W cieniu dwóch totalitaryzmów. Życie codzienne na ziemi stanisławowskiej 1939-1944.
4. Wyróżnienie w finale XXIV edycji Konkursu im. Wacława Felczaka i Henryka Wereszyckiego na najlepszą monografię z zakresu historii Europy Środkowej za książkę Agonia Polaków we Lwowie 1944-1959 (2024).
5. Wyróżnienie w IV edycji Konkursu o Nagrodę Historyczną im. Leona Wasilewskiego za książkę W cieniu dwóch totalitaryzmów. Życie codzienne na ziemi stanisławowskiej 1939-1944. (2024).
6. Laureat w XXXII edycji Konkursu o Nagrodę Przeglądu Wschodniego w kategorii „Dzieje Polaków na Wschodzie” za książkę Agonia Polaków we Lwowie 1944-1959 (2025).
7. Laureat Stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla wybitnych młodych naukowców na lata 2025-2028 (2025).
8. Laureat stypendium Grand Prix 25. edycji Nagród Naukowych Tygodnika „Polityka” w dziedzinie nauk humanistycznych (2025).
9. Finalista konkursu im. Jerzego Giedroycia za książkę Agonia Polaków we Lwowie 1944-1959 (2025).

Przed doktoratem:

1. Dyplom ukończenia z wyróżnieniem XII Wschodniej Szkoły Zimowej Uniwersytetu Warszawskiego (2015);
2. Nagroda Dziekana Wydziału Socjologiczno-Historycznego UR dla najlepszych absolwentów Wydziału (2015);
3. III nagroda w ogólnopolskim konkursie im. prof. Stanisława Herbsta Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historycznego na najlepszą pracę magisterską z historii (2016);

4. I miejsce w konkursie na najlepszy artykuł naukowy wśród uczestników XI Letniej Szkoły Historii Najnowszej Biura Badań Historycznych IPN za tekst Element niepożądany na swojej ziemi. Radzieckie służby specjalne a polska ludność cywilna we Lwowie 1944-1946 (2017);

II miejsce w XI Międzynarodowym Konkursie „Aktualna Nauka” im. Olega Kena za tekst „Начало деятельности Генерального консульства Республики Польша в Киеве после Второй мировой войны (1947–1949 гг.)”, organizatorzy: Instytut Polski w Sankt Petersburgu, Instytut Historii Rosyjskiej Akademii Nauk, Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia (2018);

(podpis wnioskodawcy)

